

«ТУРИСТИЧНИЙ БРЕНД ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Гайворонська міська рада
Український державний центр національно-патріотичного виховання,
краєзнавства та туризму учнівської молоді (м. Київ)
Департамент культури та туризму
Кіровоградської обласної державної адміністрації (м. Кропивницький)
Відділ культури, туризму та культурної спадщини
Гайворонської міської ради Кіровоградської області (м. Гайворон)
Національний авіаційний університет,
кафедра міжнародного туризму та краєзнавства (м. Київ)
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
кафедра географії та методики її навчанням (м. Умань)
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
кафедра географії (м. Вінниця)
Федерація спортивного туризму України (м. Київ)
Асоціація збереження історії залізниць України (м. Київ)
Комунальний заклад «Гайворонський краєзнавчий музей»
Гайворонської міської ради Кіровоградської області (м. Гайворон)
Комунальна установа «Гайворонський центр професійного розвитку
педагогічних працівників» Гайворонської міської ради Кіровоградської області (м. Гайворон)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ТУРИСТИЧНИЙ БРЕНД
ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО
ІМІДЖУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД»,**
*яка проводиться в рамках Всеукраїнського туристичного
фестивалю залізничної ретро-техніки «ГАЙ ГУДЕ»*

26-28 травня 2023 року

Гайворон
2023

УДК – 338.48(477.65)(06)

T86

*Затверджено до друку науково-методичною радою
КУ «Гайворонський центр професійного розвитку педагогічних працівників»
Гайворонської міської ради
(Протокол № 2 від 12 травня 2023 р.)*

Редакційна колегія:

Пошенко Ю. В. – заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів (соціальна сфера); **Касьяненко В. О.** – директор КУ «Гайворонський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Гайворонської міської ради (відповідальний редактор); **Браславська О. В.** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри географії та методики її навчання, УДПУ імені Павла Тичини; **Денисик Г. І.** – доктор географічних наук, професор кафедри географії ВДПУ ім. М. Коцюбинського; **Колотуха О. В.** – доктор географічних наук, професор, зав. кафедри туризму та авіаційних перевезень, ЛА НАУ (заступник відповідального редактора); **Ситник О. І.** – кандидат географічних наук, доцент, УДПУ імені Павла Тичини (відповідальний секретар); **Соболенко А. А.** – начальник відділу культури, туризму та культурної спадщини Гайворонської міської ради; **Хлевнюк О. Я.** – директор КЗ «Гайворонський краєзнавчий музей» Гайворонської міської ради; **Петричук О. І.** – науковий консультант Eurotec KONEČNÝ, Чехія (технічний секретар).

T86 *Туристичний бренд як чинник формування позитивного іміджу територіальних громад: яка проводиться в рамках Всеукраїнського туристичного фестивалю залізничної ретро-техніки «ГАЙ ГУДЕ» зб. матеріалів II Всеукр. наук.- практ. конф. (м. Гайворон, 26-28 трав. 2023 р.) / Гайворонська міська рада, Департамент культури та туризму Кіровоградської обласної державної адміністрації, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини [та ін.]; [редкол.: Пошенко Ю. В., Касьяненко В. О., Браславська О. В. [та ін.]. Умань: Візаві, 2023. – 267 с.*

До збірника матеріалів конференції ввійшли доповіді та тези, якими охоплено широкий спектр географічних досліджень туристського спрямування. Під час роботи конференції висвітлено такі питання: дослідження історичної спадщини Гайворонщини, видатні краєзнавці регіону; геотуризм як можливість пізнання унікальності регіону; теоретичні, методичні та організаційні основи спортивного туризму; сучасні аспекти розвитку зеленого туризму Гайворонщини; стан туристської інфраструктури Гайворонщини: проблеми і перспективи.

УДК – 338.48(477.65)(06)

©Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2023

ЗМІСТ

<i>Пошенко Ю. В., Ситник О.І.,</i> ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	7
<i>Баранюк О.М., Бабичєва В.,</i> ПРОБЛЕМИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ПРИ РОБОТІ ГІРНИЧОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	17
<i>Баранюк О.М., Кобилівська Д.О.,</i> ВИРОБНИЦТВО БЮГАЗУ ЯК ДЖЕРЕЛО ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДИ	21
<i>Барвінок Н.В.,</i> АДАПТАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ КРИЗИ СПРИЧИНЕНОЇ ГЛОБАЛЬНИМИ БЕЗПЕКОВИМИ ФАКТОРАМИ	24
<i>Бейдик О.О.,</i> ЛЮДМИЛА ПРОЦЕНКО – ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КРАЄЗНАВЕЦЬ ТА ІСТОРИК-АРХІВІСТ	30
<i>Бейдик О.О., Арсененко І.А., Донець І.А., Комлев О.О.,</i> НАОЧНО-УЯВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКІЙ ОСВІТІ	35
<i>Бейдик О.О., Спичя Р.О., Шишка М.М.,</i> КАРСТОВІ ВОДОЙМИ ПІВНІЧНОГО ПОДІЛЛЯ ЯК ЕКО- ТУРИСТСЬКІ ОБ'ЄКТИ	40
<i>Беркова О.П.</i> ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	47
<i>Браславська О.В., Озерова Л.А., Комаренко К.В.,</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	53
<i>Войтків П.С., Іванов Є.А.,</i> ВОДОГОСПОДАРСЬКЕ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В МЕЖАХ ВЕЛИКОМОСТІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЧЕРВОНОГРАДСЬКОГО РАЙОНУ	56
<i>Врадій О.О.</i> ВПЛИВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ АСПЕКТІВ РЕКРЕАЦІЙНО- ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ НА ФОРМУВАННЯ ГАРМОНІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ	61
<i>Горобець Л.А.,</i> ГОДОНІМИ МІСТА ГАЙВОРОН	68
<i>Гришко С.В., Прохорова Л.А., Непша О.В.,</i> ГЕОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК РІЗНОВИД НАУКОВОГО ТА ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ	72
<i>Гродзіцька Т. М.</i> ТАНЦЮВАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО ГАЙВОРОНЩИНИ	76
<i>Гродзіцька Т. М.</i> ХРОНІКА ПОДІЙ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В ІСТОРІЇ РОДИНИ МАЛЮТИ ОЛЕКСАНДРИ СЕРГІЇВНИ	82

<i>Грушкевич В.О.,</i> ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ КОМІРНИЙ – ВИДАТНИЙ КРАЄЗНАВЕЦЬ ТА ДОСЛІДНИК ГАЙВОРОНЩИНИ.....	86
<i>Давидюк В. М.,</i> ЗАРОДЖЕННЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО СПОЛУЧЕННЯ В МІСТІ УМАНЬ.....	90
<i>Денисик Г.І., Клименко К.В.,</i> ЧИННИКИ ОСТЕПНІННЯ ЛАНДШАФТУ ЗАПЛАВИ ПІВДЕННОГО БУГУ.....	94
<i>Денисик Г.І., Канський В.С., Канська В.В., Денисик Б.Г.,</i> ТУРИСТИЧНО-ДИЗАЙНЕРСЬКЕ ОБЛАШТУВАННЯ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	97
<i>Дудник І.М.,</i> ОСОБЛИВОСТІ ЛОКАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ М. ГАЙВОРОН).....	102
<i>Дутчак С.В.,</i> ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	107
<i>Капленко І. П., Беркова О. П.</i> ВПЛИВ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ЗА ОСТАННІ 5 РОКІВ: АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА.....	117
<i>Касьяненко В.О.,</i> ОЛЕКСА ПОВСТЕНКО - УРОЖЕНЕЦЬ ГАЙВОРОНЩИНИ, ЯКИЙ ВРЯТУВАВ СОФІЮ КИЇВСЬКУ ВІД ЗНИЩЕННЯ РАДЯНСЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ.....	122
<i>Кілінська К.Й., Смик О.С.,</i> ТУРИСТИЧНИЙ ІМІДЖ РІДНОГО КРАЮ (НА ПРИКЛАДІ САДГІРСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)	127
<i>Кобилівська Д.О</i> ПРОБЛЕМИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, ВИКЛИКИ ДЛЯ ГРОМАД....	132
<i>Колотуха О.В., Миргородська О.Л., Олексин М.П.,</i> ОРОГРАФІЧНІ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ СЕРЕДНЬОГО ПРИДНІПРОВ'Я.....	136
<i>Кравцова І.В.,</i> ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ГЕОСПАДЩИНИ У КУЛЬТУРНОМУ ЛАНДШАФТІ ГАЙВОРОНЩИНИ.....	141
<i>Криловець М.Г.,</i> ПІДГОТОВКА КЕРІВНИКІВ ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧИХ ГУРТКІВ.....	145
<i>Курнос І. Т.,</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГЕОТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ОТГ.....	151
<i>Лаба Л.О.,</i> ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ ГАЙВОРОНЩИНИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ПРИ ЛІКУВАННІ ШКІРНИХ ХВОРОБ.....	154
<i>Лавренюк Л. І.,</i> ЗАМОВЛЯННЯ ГАЙВОРОНЩИНИ ТА УМАНЬЩИНИ.....	158

<i>Лебедєва О. О., Беркова О.П.,</i> СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО МАРКЕТИНГОВОГО ПЛАНУ ДЛЯ ТУРИСТИЧНОГО БРЕНДУ ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	163
<i>Максютов А. О.,</i> РЕГІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	167
<i>Мельник І. Г.,</i> РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНА ОСВІТА В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ.....	171
<i>Мельник О. В., Стельмах В. Ю., Ковальчук С. І., Качаровський Р. Є.,</i> МОЖЛИВОСТІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ БАСЕЙНУ РІЧКИ КРАСОХА.....	176
<i>Назаренко Т. Г.,</i> ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ЗНАНЬ ЗАСОБАМИ ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ.....	180
<i>Немировська Т.Г.,</i> ТУРИЗМ ЯК СУЧАСНИЙ СПОСІБ ПІЗНАННЯ ТЕРИТОРІЇ.....	184
<i>Нетробчук І. М.,</i> ПРИРОДНО-РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ ВОЛИНСЬКОГО ПОЛІССЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОТУРИЗМУ.....	189
<i>Поліщук В. П.,</i> МІСЦЕ ТА РОЛЬ ГАЙВОРОНСЬКОГО ТЕПЛОВОЗРЕМОНТНОГО ЗАВОДУ В ЕКОНОМІЦІ КРАЮ.....	194
<i>Полухіна О.Л.,</i> НАРИС ПРО ІСТОРІЮ ТА ГЕОГРАФІЮ МІСТА ЗАЛІЗНИЧНИКІВ.....	198
<i>Пугач С. О.,</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСПОРТНИХ МЕРЕЖ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЛУЦЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	202
<i>Семко Н.Г.,</i> ІСТОРИЧНИМИ СТЕЖКАМИ СЕЛА ВІЛЬХОВЕ ГОЛОВАНІВСЬКОГО РАЙОНУ – ПЕРЛИНИ СКІФСЬКОГО СТЕПУ.....	206
<i>Ситник О.І., Петричук О.І.,</i> ВУЗЬКОКОЛІЙНІ ЗАЛІЗНИЦІ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ В ЖИТТІ КРАЇНИ.....	211
<i>Степаненко М. В., Бекова О.П.,</i> РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ.....	218
<i>Степаненко І.В.,</i> ОЦІНКА СУЧАСНОГО РІВНЯ ЗАБРУДНЕННЯ АВТОТРАНСПОРТОМ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ РІЗНИХ РАЙОНІВ МІСТА ГАЙВОРОН....	222
<i>Сухий П.О., Сендзік Ю.І.,</i> ЗЕМЛІ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ТУРИСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРИРОДНО-ГОСПОДАРСЬКИХ РАЙОНІВ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕДКАРПАТТЯ.....	226

<i>Тверда Р.П.,</i> АНАЛІЗ РЕКЛАМИ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ЖИТОМИРЩИНИ.....	229
<i>Хлевнюк О. Я., Працьовитий М. М.,</i> ПОЛІТИЧНІ РЕПРЕСІЇ 30-Х РОКІВ ХХ СТ. В ГАЙВОРОНІ	234
<i>Шуйський Ю.Д.,</i> ПРОВІДНІ НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ГІС-ТЕХНОЛОГІЙ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.....	242
<i>Шуйський Ю.Д., Вихованець Г.В., Гижко Л.В.,</i> НАВЧАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ПРИРОДНИХ СИСТЕМ СВІТОВОГО ОКЕАНУ В ГЕОГРАФІЇ.....	247
<i>Яценко В. С.,</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІКИ НА ПРИКЛАДІ ВИКЛИКІВ ДЛЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ГАЙВОРОНЩИНИ З ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ.....	252
<i>Iryna Kozynska,</i> FEATURES OF CARNIVAL TRADITIONS IN THE KINGDOM OF BELGIUM.....	256
<i>Sytnyk Ivan,</i> MOST POPULAR TOURIST DESTINATIONS IN CAIRNS.....	261

Гришко С.В.,
канд. геогр. наук,
доцент кафедри географії та
туризму,

e-mail: gryshko245@gmail.com

Прохорова Л.А.,
канд. геол. наук,
доцент кафедри географії та
туризму,

Непша О.В.,
ст. викл. кафедри географії та
туризму,

*Мелітопольський державний
педагогічний університет*

імені Богдана Хмельницького

e-mail: nepsha_aleks@ukr.net

ГЕОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК РІЗНОВИД НАУКОВОГО ТА ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

Геологічний туризм (від грец. geo – Земля, logos – вчення) – різновид наукового та пізнавального туризму, який ґрунтується на вивченні геологічних матеріальних об'єктів і процесів з отриманням захопливих естетичних вражень (розповсюджене визначення у переважній більшості країн), що передбачає виїзди і виходи безпосередньо на геологічні об'єкти. Найбільший геотуристський інтерес викликають такі геологічні об'єкти: гірські породи і тектонічні структури; коштовне каміння, ювелірні вироби; скам'янілості та інші залишки давнього життя на Землі; вулкани і гейзери; унікальні форми поверхні (печери, водоспади, льодовики тощо); об'єкти культурної геологічної спадщини (гірничі виробки, тунелі, дамби, кам'яні архітектурні споруди); музейні експозиції (геологічні, мінералогічні, палеонтологічні музеї, опорні розрізи, геотуристські стежки). Важливою функцією геологічного туризму є охорона геологічної спадщини, до якої належать геопарки та геосайти – в Україні це геологічні пам'ятки природи, геологічні заказники чи частини заповідників, національних природних і регіональних ландшафтних парків. Найголовнішою метою

геологічного туризму є розвиток зацікавленості у геологічних знаннях серед широких кіл населення [2].

Геотуризм як частину наукового туризму. Одним із інтелектуальних шляхів інтеграції наук про Землю з суспільством бачиться геотуризм. Він визначається як надання послуг, що дозволяють туристам набувати знання та розуміння геології та геоморфології вище за рівень простої естетичної оцінки. Геоморфологічні екскурсії та походи доступні повсюдно і будь-якої пори року, оскільки завжди і скрізь постають перед нами форми рельєфу. Геотуризм дозволяє наочно поєднати пізнання з оздоровленням [1, 4].

Серед об'єктів геотуризму унікальні форми рельєфу, вулкани, гейзери, водоспади, каньйони, стрімкі береги, мегаліти. Найтісніше він пов'язаний з подорожами в гори, альпінізмом, скелелазінням, спелеологією.

Якщо екотуризм спирається переважно на біорізноманіття, то в основі геотуризму лежить георізноманіття геологічних структур (розломів, складок, стратифікацій, нашарувань), мінералів, гірських порід, скам'янілостей та форм рельєфу. Між георізноманіттям і біорізноманіттям існує очевидний, але недостатньо ще вивчений ландшафтний зв'язок. Тому настільки ж тісний зв'язок і взаємоперекриття виявляються між екотуризмом та геотуризмом. Разом вони становлять основу цілісного розуміння довкілля.

Ми розглядаємо геотуризм як різновиди наукового та пізнавального туризму. Під ним розуміємо всі види туризму, пов'язані з дослідницьким елементом. Наприклад, якщо археологічний туризм пов'язаний з розкопками разом із вченими, то це науковий туризм, а просте відвідування археологічних розкопок відносимо до пізнавального туризму, поряд із краєзнавчими чи історичними екскурсіями.

Науковий туризм – це природне продовження та розширення екскурсій у природничих музеях. Деякі їх просто не виживуть, не створюючи тур-продукт. Тому тенденцією XXI століття стало все більше поєднання діяльності природничих музеїв з науковим туризмом. Наприклад, музей природничих наук у м. Х'юстон (США) організує виїзні та експедиційні програми, використовує для них численні національні парки Х'юстона (Германн-парк, Бразос-Бенд,

Вудландс Молл, Клеар Лейк та ін.). Так, у парку Вудландс Моллі бажаючі можуть взяти участь у розкопках кісток динозаврів.

Музеїзація геологічних об'єктів служить їхньому збереженню. Німецька ж надглибока свердловина Хауптборунг буріла з 1990 по 1994 р. і досягла 9 км. Потім набула статусу туристичного об'єкту та музею. Тим самим перетворилася на лабораторію для спостережень за земними надрами.

Геопарки – найбільш оптимальні наукові та освітні можливості для геотуризму, у т. ч. для підростаючого покоління, відкриваються у геопарках. Геопарк визначається як єдина територія з об'єктами та ландшафтами міжнародного геологічного значення. Основними видами діяльності будь-якого геопарку є збереження геоспадщини, освіта (геоінтерпретація) та сталий розвиток через геотуризм [10]. Геопарки зазвичай включають також об'єкти археологічної, екологічної, історичної або культурної цінності [6].

На основі поняття «геопарк» утвердилися багато міжнародних юридичних документів та понять, що створюються для збереження кам'яних пам'яток природи. Управління геопарками ведеться з урахуванням комплексної концепції захисту об'єктів і ландшафтів міжнародного геологічного значення [8].

До 2020 р. налічувався 161 геопарк у 44 країнах, об'єднаних у глобальну мережу Global Geopark Network [8]. Статус глобального геопарку ЮНЕСКО надається терміном на чотири роки, після чого функціонування та якість кожного геопарку повторно перевіряється та підтверджується. За кількістю та популярністю геопарків лідирує Китай. У ньому організовано 31 глобальний геопарк світу [7].

Занедбані підземні шахти та пов'язані з ними форми рельєфу є ресурсом великої георізноманітності [9]. Гірничорудний туризм поширений у Польщі (шахти Величка та Бохні), Швеції (залізорудні шахти м. Кірін), Чехії (срібна копальня Кутна Гора), Словаччини (золоторудна шахта Банська), Чилі (мідний рудник Чукікамата), ПАР (алмазні шахти Кімберлі), Австралії (золоті шахти м. Теннант Крик). На Донбасі об'єктом спелеотерапії стала Соляна шахта м. Соледар, занесена до списку світової культурної спадщини ЮНЕСКО. Окрім видобутку солі та екскурсій тут ще проводять музичні концерти.

Геотуризм тісно пов'язаний з охороною геоспадщини: багато геотуристичних атракцій одночасно перебувають під правовою охороною. У таких випадках запроваджують спеціальний режим їхнього відвідування – обмежують доступ до цих об'єктів чи окремих їхніх частин, скеровують туристичний рух за чітко визначеними і промаркованими трасами, контролюють туристичне навантаження та використовують інші можливі способи для їхнього збереження. Утворення Європейської асоціації зі збереження геологічної спадщини стало знаковою подією міжнародного значення. У Європі були створені Регіональні робочі групи, до складу однієї з них – Центральноєвропейської – наразі входить і Україна [3, с. 232].

В Україні детально описано 719 об'єктів геологічної спадщини. Наведено опис геологічних пам'яток, що мають наукову та естетичну цінність, серед яких найбільше характерні відслонення гірських порід і форми земної поверхні. Це пам'ятки природи, які дають змогу зрозуміти геологічну історію території України. Також співробітники геолого-розвідувального інституту) створили просторову базу даних геологічної спадщини, яка налічує 642 об'єкти [3, с. 233].

На думку О.І. Ситника, важливим завданням популяризації геотуристичних об'єктів України є включення їх до маршрутів міжнародного туризму [5, с. 379].

Геотуризм стає однією з основних форм туризму та сприяє піднесенню науки про Землю в суспільстві. Поєднання музейної діяльності з туризмом відкриває нові можливості та перспективи, зокрема, у створенні в Україні мережі геопарків. Геотуризм успішно розширює предметне поле геології, географії та геоморфології.

Список використаних джерел

1. Зінько Ю. В., Кравчук Я. С., Шевчук О. М. Науково-практичні й освітні аспекти геотуризму. *Фізична географія та геоморфологія*. Київ : Обрій, 2009. Вип. 55. С. 127–139.
2. Колотуха О.В. Геологічний туризм. *Спортивний туризм та активна рекреація: географія, систематизація, практика (словник-довідник)*. URL: <https://geohub.org.ua/node/914> (дата звернення: 27.04.2023).
3. Панів О. Сутність поняття «геоспадщина». *Вісник Львівського університету. Серія географічна*. 2018. Вип. 52. С. 232–239.
4. Прохорова Л.А., Зав'ялова Т.В. Світовий досвід організації геологічного туризму. *Туристичний бренд як чинник формування позитивного іміджу*

Гайворонської міської територіальної громади: (проводиться в рамках туристичного фестивалю «GoodoK_Fest») : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Гайворон, 21 трав. 2021 р.). Умань: Візаві, 2021. С. 176–179.

5. Ситник Олексій, Хлевнюк Ольга, Ніколаєвський Вячеслав. Об'єкти геотуризму Гайворонського району Кіровоградської області як чинник привабливості території. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України». Кропивницький: ЛА НАУ, 2018. С. 369–379.
6. Gordon J.E. Geoheritage, Geotourism and the Cultural Landscape: Enhancing the Visitor Experience and Promoting Geoconservation Geosciences. 2018. V. 8(4). P. 136.
7. Nose T.A. Foreword. *The geotourism industry in the 21st century: the origin, principles, and futuristic approach* / Ed. by Bahram Nekouie Sadry. Apple Academic Press, 2020. P. XXV-XVII.
8. List of UNESCO Global Geoparks (UGGp). 2020 URL: (<http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/earth-sciences/unesco-global-geoparks/list-of-unesco-global-geoparks>) (дата звернення: 14.04.2033).
9. Schuchová K., Lenart J. Geomorphology of old and abandoned underground mines: Review and future challenges // *Progress in Physical Geography: Earth and Environment*. 2020. V. 44 (6). P. 791–813.
10. UNESCO Global Geoparks. Paris: UNESCO, 2016 URL: (<https://en.unesco.org/global-geoparks>). (дата звернення: 14.04.2033).

УДК 793.3(477.65)(06)

*Гродзіцька Т. М.,
вчитель історії,
спеціаліст вищої категорії,
учитель-методист,
КЗ «Гайворонський ліцей №1»
Гайворонської міської ради
Кіровоградської області
e-mail: tanya30103@gmail.com*

ТАНЦЮВАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО ГАЙВОРОНЩИНИ

Танець є найціннішою коштовністю будь-якої нації. Різноманітним суцвіттям влітаються танцювальні колективи Гайворонщини в загальний вінок